Recipient of the International Award for Institutional Excellence from Commonwealth of Learning twice
'Swachh Campus Ranking 2019' awarded by Ministry of Human Resource Development, New Delhi

ज्ञानगंगा घरोघरी

Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University

Nashik - 422 222

(NAAC Accredited 'A' Grade)

School of Commerce and Management

Bachelor of Business Administration-Accounting and Financial Management

BBA-AFM (P161)

Prospectus

Academic Session
June 2025

Programme Code: P161

Index

1. About School **4**

2. BBA-AFM Programme Structure **4**

- Duration
- Medium
- Courses for BBA-AFM
- Credit Points
- Learning Method

3. Evaluation Procedure **6**

- Internal Evaluation
- Final Evaluation

4. Admission Procedure for F.Y **7**

- Eligibility Criteria

5. Programme Fees (F.Y./S.Y./T.Y.) **8**

6. Registration Procedure **9**

7. Academic Bank of Credit-ID **10**

8. Cyber Security (Mandatory Audit Course) **11**

9. Regional Centre's **13**

10. Instructions/Contacts **14**

Appendix **15**

Appendix 1: Online Admission Process flow for Candidate not having 16 Digit P.R.N.
Online Admission Process flow for Candidate who already having 16 Digit P.R.N.

Appendix 2: Candidate/Learner Agreement at the time of Admission

Appendix 3: Guidelines for the Assistance Scheme for Economically Weaker Learner

Appendix 4: University Grants Commission Resolution (2004)

Appendix 5: G.R. of Equivalency for 10th and 12th

Appendix 6: Guidelines for Pursuing Two Academic Programmed Simultaneously

Appendix 7: G.R. of Equivalency

Appendix 8: Letter of Recognition from UGC

Appendix 9: Learner Assistance and Learner Welfare Scheme

Appendix 10: Learner Corner

विद्यापीठ गीत

एक प्रतिज्ञा असे आमुची ज्ञानाची साधना ।
चिरंतन ज्ञानाची साधना ।
ज्ञान हेच संजीवन साऱ्या जगताच्या जीवना ॥ धृ ॥

ज्योत जागवू सुजाणतेची सकलांच्या अंतरी ।
तीच निवारील पटल तमाचे प्रभात सूर्यापरी ।
ज्ञानच देउळ, ज्ञानच दैवत, प्रगतीच्या पूजना ॥ 1॥

नव्या युगाचा नव्या जगाचा ज्ञान धर्म आहे ।
त्यातच अमुच्या उजळ उद्याचे आश्वासन राहे ।
मुक्त करिल तो परंपरेच्या बंदिघरातुन मना ॥ 2 ॥

हाच मंत्र नेईल आम्हाला दिव्य भविष्याकडे ।
न्यायनीतीचे पाऊल जेथे भेदाशी ना अडे ।
जे जे मंगल पावन त्याची जेथे आराधना ॥ 3 ॥

– कुसुमाग्रज

Production
Shri. Vilas Badhan
Head (I/c), Print Production Centre, YCMOU, Nashik - 422 22

© 2024, Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University

■ **First Publication:** June 2025
■ **D.T.P.** **:** Dilip Bhandare
■ **Publisher** **: Shri. Dilip Bharad**
Registrar, Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik

1. About School

The School of Commerce and Management is one of the eight schools of studies located at the headquarters of the university. Through its quality policy, it aims to enhance and sustain excellence of its educational programmes. The school offers various programmes by which learner can update their knowledge, ability and managerial skills while working in their profession. B.com. M.Com and MBA programmes offered by the school are extremely popular and are among the best in Open and Distance Education.

Mission of the School

1. To provide knowledge in the field of commerce, management and allied sectors.
2. To provide well educated manpower to service and manufacturing sector, industries, institutions, etc.
3. To offer enriching learning experiences to aspiring managers.
4. To enable learners to realize their full potential.
5. To ensure that learner serves as agent of continuous improvement and change.
6. To encourage entrepreneurship and service orientation.
7. To extend the frontiers of knowledge in management through cutting-edge research.
8. To disseminate knowledge through a portfolio of educational programmes and publications.

Objectives of the Programme

(1) To Provide a rigorous curriculum that encompasses accounting theory, financial management principles, and relevant business concepts

(2) To equip learners with a comprehensive understanding of accounting principles and financial management techniques

(3) To enhance practical skills and real-world application

(4) To develop learners' communication skills, both oral and written, to effectively convey financial information and interact with stakeholders.

2. Programme Structure

This programme has a duration of three years and has weightage of 144 credit points. In this programme the learner has to study 12 Courses of 48 credit points for each year i.e. first year, second year and third year. Contact sessions for every course are arranged at the study Centre where the learners can solve their difficulties.

Duration

The minimum duration of this programme is three years; however, the learner may complete the programme gradually within a maximum period of five years.

If the programme is not completed successfully during these five years, learner will be required to take fresh admission.

Medium

The medium of instruction for the programme is **English** only.

Re-registration

If the programme is not completed successfully during these Five years, he / she will be required to apply for re-registration as per university policy from time to time.

Courses for BBA-AFM

Semester I

Course Code	Course Name	Credit	Marks
BBA 1071	Principles & Practice of Management	4	100
BBA 1072	Business Communication	4	100
BBA 1073	Financial Accounting	4	100
BBA 1074	Business Law	4	100
BBA 1075	Business Economics	4	100
BBA 1076	Computer Application-I	4	100

Semester II

Course Code	Course Name	Credit	Marks
BBA 1077	Organizational Behaviors	4	100
BBA 1078	Business Environment	4	100
BBA 1079	Business Mathematics	4	100
BBA 1080	Environmental Management	4	100
BBA 1081	Management Accounting	4	100
BBA 1082	Profit Planning & Control	4	100

Semester III

Course Code	Course Name	Credit	Marks
BBA 2071	Production Methods	4	100
BBA 2072	Manpower Management	4	100
BBA 2073	Marketing Concepts	4	100
BBA 2074	Business Finance – I	4	100
BBA 2075	Business Statistics	4	100
BBA 2076	Computer Application-II	4	100

Semester IV

Course Code	Course Name	Credit	Marks
BBA 2077	Operations Research	4	100
BBA 2078	Industrial Law	4	100
BBA 2079	Office Management	4	100
BBA 2080	Sales & Distribution Management	4	100
BBA 2081	Research Methodology	4	100
BBA 2082	Business Finance-II	4	100

Semester V

Course Code	Course Name	Credit	Marks
BBA-3071	Management Information System	4	100
BBA 3072	Indian Economy	4	100
BBA 3073	Banking Law & Practice	4	100
BBA 3074	Advertising & Public Relations	4	100
BBA 3075	Human Resources Development	4	100
BBA 3076	Summer Training Report	4	100

Semester VI

Course Code	Course Name	Credit	Marks
BBA 3077	Corporate Planning & Strategic Management	4	100
BBA 3078	International Marketing	4	100
BBA 3079	Marketing of Services	4	100
BBA 3080	Financial Institutions and Markets	4	100
BBA 3081	Entrepreneurial Development	4	100
BBA 3082	Comprehensive viva-voce	4	100

Credit Points

All courses offered carry a certain value in terms of credit-points. A credit point is a way of expressing the learning hours required to study a certain unit, in a book or a course.

Generally, one credit point is considered equivalent to 30-35 learning hours. These learning hours include the time spent in reading, note-taking, listening to lectures, participating in discussions on the topic, listening to audios, viewing especially prepared videos, etc.

The BBA – Accounting and Financial Management degree programme requires 144 credit points in order to be considered eligible for the award of 'Bachelor's Degree in Business Administration- Accounting and Financial Management' (BBA-AFM P161).

Learning Method

The learners of the Open University do not attend the college every day. The Open University has independently developed a learning method for such learners. This method has the following components:

- Self-Instructional material.
- Soft copy (PDF format) of study material is available on official website of the university.
- Use of Open Educational resources,
- Counselling during contact sessions at the study Centre by the subject experts.

■ Special Features of the Text Books

The learners are given the syllabus of the courses and also online study material (PDF). The electronic version of the study material (SIM- Self instructional material) are available on official website of the university (https://ycmou.ac.in). Learners have to refer online study material. One can understand the study material through reading because it is divided into small units. Each unit is explained with the help of graphs, pictures and illustrations to cover a specific topic. There are questions for each unit so as to revise and review the comprehension of the reading material. It helps the Learners to study a specific topic. If the learner has any difficulty, he or she can make a note of it .He/She can discuss these noted difficulties with the counsellor during the contact session at the study Centre.

■ Nature of Contact Sessions

The learner can choose a study Centre as per their convenience. Generally, the contact sessions are held either on weekly holidays. During these contact sessions, the counsellors are supposed to guide/discuss with the learners, based on the course material. These contact sessions can also use Open Educational resources at the study centers. The learners can solve their difficulties by discussing with their colleagues as well as with the counsellor during contact sessions.

3. Evaluation Procedure

The evaluation pattern of the Programme consists of the following components.

For each theory course of 100 marks, there will be 70 marks for University Assessment (End Examination [EE]) and 30 marks for Continuous Assessment (Home Assignments [CA]).

Learner will have to obtain minimum 40% marks to pass in each course in university assessment and continuous assessment separately. The marks obtained by the learner in Continuous Assessment will be shown separately in the Mark Sheet.

(A) Internal Assessment (Continuous Assessment i.e. Home Assignment): 30 Marks

1. Learners should submit ONE home assignment of 30 marks per course, thus, in each Semester, for all theory courses, home assignments will have to be submitted. (Except in case OJT/Field Project and Research Projects)

2. University will upload the home assignment questions on university website http://ycmou.digitaluniversity.ac learners should download the home assignment questions from the university website.

3. The learners must submit neatly hand-written home assignments in soft copy format through the Home Assignment submission portal, as per the schedule declared by the University.

4. Learners should follow the university guidelines regularly and communicate with

their respective learner Support Centre's for submission of their assignments within time.

5. Assignments submission for each course must be completed within the stipulated dates in the same semester of an academic year as communicated by the University.

Note: Student are required and advice to submit home assignment in the respective semester only.

(B) End Examination (EE) – 70 Marks.

Evaluation conducted at the end of the learning period through an examination. The End Examination will be of 70 marks for 4 credit courses and of 35 marks for 2 credit courses. The university will conduct end examination as per the schedule declared in advance. The learner will have to obtain minimum 40% marks to pass in each component.

Award of Degree: Degree is awarded on the marks of S.Y. and T.Y. Courses. But passing the first year is an essential criterion as well.

4. Admission Procedure

4.1 Eligibility Criteria

The admission to this programme is based on fulfilling any one of the following criteria -

(1) H.S.C. or equivalent examination of Maharashtra or other state HSC Board. OR

(2) Learner who have passed HSC OR equivalent examination from various board as approved by AIU from time to time

■ Special Instructions

(A) It is necessary to attach following documents along with application form.

(1) Attested photocopy of school leaving certificate or birth certificate.

(2) Attested copies of educational qualification.

(B) Please do not attach any original document along with the application form. University will not be responsible for the same.

(C) In case of change in name, it is allowed only at the beginning of the 1st year. To change the name Learners, have to submit Notification in the Government Gazette to University.

As per the policy decision of Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University (YCMOU), in line with the university's commitment to ensuring inclusive education, **transgender persons, children of farmers who have committed suicide and visually impaired students will get admission with a nominal fee of Rs.200 (Two Hundred) only.**

5. Programme Fees

Programme Fees (F.Y./S.Y./T.Y.)

I. F.Y BBA-AFM

Total F.Y BBA-AFM fee is Rs. 11028/- (Eleven Thousand Twenty eight only).

The details are as follows-

University Share	Rs. 8628
Study Centre Share	Rs. 2400
Total Programme Fee	**Rs. 11028**

A. Mandatory Fees

Sr. No.	Nature of Fees	Amount
1	Registration Fees	200
2	Eligibility Fee	100
3	Identity Card Fee	10
4	Prospectus Fee	50
5	e-Suvidha/e-Services Fee	70
6	Chancellor's Office Event Fee	38
7	Sports Fees	50
8	DSW Fees	50
9	Disaster Management Fee	10
10	Library Fee	10
11	NSS Fee	10
12	Sanvad Fee	10
13	Learner Insurance Fee	20
	Total	**628**

B. First Year Fee

University Share	Rs. 5600
Study Centre Share	Rs. 2400
Total Tuition Fee	**Rs. 8000**

Tuition Fee	8000
Exam Fee	2400
Mandatory Fee	628
Total Fee	**11028**

Fee Payment Process

Important Note: Total Fees of BBA-AFM First Year Rs. **11028/-** should be paid online as per prescribed process by the university to the University Account.

S.Y.BBA-AFM (Regular)

Total S.Y BBA-AFM fee is Rs. 10928/- (Ten Thousand Nine Hundred Twenty Eight only).

The details are as follows-

University Share	Rs. 8528
Study Centre Share	Rs. 2400
Total Programme Fee	**Rs. 10928**

A. Mandatory Fees

Sr. No.	Nature of Fees	Amount
1	Registration Fees	200
2	Identity Card Fee	10
3	Prospectus Fee	50
4	e-Suvidha/e-Services Fee	70
5	Chancellor's Office Event Fee	38
6	Sports Fees	50
7	DSW Fees	50
8	Disaster Management Fee	10
9	Library Fee	10
10	NSS Fee	10
11	Sanvad Fee	10
12	Learner Insurance Fee	20
	Total	**528**

B. Second Year Fee

University Share	Rs. 5600
Study Centre Share	Rs. 2400
Total Tuition Fee	**Rs. 8000**

Tuition Fee	8000
Exam Fee	2400
Mandatory Fee	528
Total Fee	**10928**

Fee Payment Process

Important Note: Total Fees of BBA-AFM First Year Rs. **10928/-** should be paid online as per prescribed process by the university to the University Account

III. T.Y BBA-AFM (Regular)

III. Total T.Y BBA-AFM fee is Rs. 11528/- (Eleven Thousand Five Hundred Twenty Eight only). The details are as follows-

The details are as follows-

University Share	Rs. 9128
Study Centre Share	Rs.2400
Total Programme Fee	**Rs.** 11528

A. Mandatory Fees

Sr. No.	Nature of Fees	Amount
1	Registration Fees	200
2	Prospectus Fee	50
4	e-Suvidha/e-Services Fee	70
5	Chancellor's Office Event Fee	38
6	Sports Fees	50
7	DSW Fees	50
8	Disaster Management Fee	10
9	Alumni fee	10
10	Library Fee	10
11	NSS Fee	10
12	Sanvad Fee	10
13	Convocation Fees	450
14	Learner Insurance Fee	20
	Total	**978**

B. Third Year Fee

University Share	Rs. 5600
Study Centre Share	Rs.2400
Total Tuition Fee	**Rs. 8000**

Tuition Fee	8000
Exam Fee	2550
Mandatory Fee	978
Total Fee	**11528**

Fee Payment Process

Important Note: Total Fees of BBA-AFM Third Year is Rs. 11528/- should be paid online as per prescribed process by the university to the University Account.

The programme fees will be as given above. **If your admission is cancelled due to some reason, the decision of fee refund will be taken as per university policy.**

Please note that if the number of Learners at a particular study Centre is less than 20 Learners, then the registered Learners of such study Centre's will be transferred to the nearest study Centre.

Final Examination & Mark sheet fees are taken with the admission form. So regular Learners do not fill any separate Examination Form for final exam.

However, Repeater Learners will have to fill separate online repeater exam form and pay separate exam fees by online mode as prescribed from time to time.

Please do not pay any additional fee to the Study Centre. University will not be responsible for the excess payment of fees other than mentioned above.

6. Registration Procedure

This program is offered through online admission process. Learners should follow online process of admission as specified by the university.

The detailed schedule of Online Admission Procedure is/will be published by a separate notification on University Website.

On successful completion of Admission Process, Learner should collect the online receipt and should submit it to Study Centre for confirmation of admission.

Repeater Examination Form & Fees

If a learner is absent/fails in any of the courses they can appear for the examination in the next examination in the event schedule by filling up the repeater examination form and requisite fees prescribed by the university from time to time. The present fee is as follows.

Sr. No.	Particulars	Per Paper Fees
1.	Certificate/Diploma/ Degree (excluding per paper Professional & Technical)	Rs. 180/ Per Paper
2.	Post Graduate and All Degree program including per paper Professional and Technical Program Written Exam	Rs. 200/- Per Paper
3.	Practical/Viva Voce	
4.	Practical/Studio Work/Teamwork	Rs. 220/-
	Project / Viva Voce	Rs. 330/-
5.	Mark sheet Fee	Rs. 100/
6.	Late Fees	Rs. 100/
7.	Super Late Fees	Rs. 500/-

Note: The above-mentioned fees may change as per the University Policy.

7. Academic Bank of Credits-ID

As per the National Education Policy-2020, it is mandatory for you to create the Academic Bank of Credits-ID. You are required to fill up the information regarding your certificates, Diploma, and Name of the Degree in the Digi Locker (ABC-NAD) or else it won't be possible to transfer the credits you earned through other Programmes. You can register your Academic Bank of Credits-ID at the following portal http://www.abc.go.in or you can visit our university website at www.ycmou.ac.in where in you are supposed to click on "Learner Zone" tab. Under the learner zone tab, you will find the "Academic Bank of Credits" option. After clicking on the Academic Bank of Credit options, you will get information and PPT's of how you can create your Academic Bank of Credits-ID.

Note regarding Scholarship scheme Students belonging to SC, ST, OBC, VJ/ NT, SBC and Open Category admitted to Open University are eligible to get the Government Scholarship Scheme. Detailed information regarding the scholarships is available on the university's website under the "Scholarship" tab. Students must carefully read this information and select the appropriate scholarship option while filling out the admission form. **It is mandatory for Students who opted for the scholarship to fill the online scholarship application on the government's MahaDBT website after admission.**

8. CYBER SECURITY (MANDATORY AUDIT COURSE)

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक
नॅक मानांकित 'अ' श्रेणी
ज्ञानगंगोत्री, गंगापूर धरणाजवळ, गोवर्धन
नाशिक – ४२२ २२२ (महाराष्ट्र) भारत

ज्ञानगंगा घरोघरी

Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik
NAAC Accredited 'A' Grade
Dnyangangotri, Near Gangapur Dam, Govardhan
Nashik - 422 222 (Maharashtra) India

संकेतस्थळ Website : •www.ycmou.ac.in •https://ycmou.digitaluniversity.ac
ई-मेल E-mail : dir_sol@ycmou.ac.in दूरध्वनी Telephone : (0253) 2230191

ऑनलाईन शिक्षण विद्याशाखा / School of Online Learning

SOOL/2024/ Date: 18/12/2024

सायबर सुरक्षा अभ्यासक्रम (अनिवार्य ऑडीट कोर्स)

विद्यापीठ अनुदान आयोग (UGC) संदर्भ D.O.No.F.1-42/2022(e.Gov) 17th October, 2022 (परिशिष्ट पहा) च्या निर्देशानुसार तसेच २८/०५/२४ रोजी घेण्यात आलेल्या विद्वत परिषदेतील विषय ६३.३.१५.३ नुसार शैक्षणिक वर्ष २०२४-२५ पासून पदवी आणि पदव्युत्तर पदवी प्राप्त करण्यसाठी यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाने सायबर सुरक्षा अभ्यासक्रम लागू केला आहे. या अभ्यासक्रमाची अंमलबजावणी शैक्षणिक वर्ष २०२४- २५ पासून केलेली आहे.

संरचना : सायबर सुरक्षा अभ्यासक्रम हा एक ऑडीट कोर्स असून त्यासाठी श्रेयांक नसले तरी तो शैक्षणिक वर्ष २०२४- २५ पासून पदवी व पदव्युत्तर स्तरावरील शिक्षणक्रमांना अनिवार्य करण्यात आला आहे. हा अभ्यासक्रम मराठी आणि इंग्रजी अशा दोन्ही भाषांमध्ये ऑनलाइन पद्धतीने उपलब्ध आहे. मूळ शिक्षणक्रम पूर्ण करण्यापूर्वी सायबर सुरक्षा अभ्यासक्रम उत्तीर्ण करणे आवश्यक आहे. तो उत्तीर्ण केल्यानंतर त्याचे स्वतंत्र प्रमाणपत्र देण्यात येईल. **सायबर सुरक्षा अभ्यासक्रमाची परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतरच विद्यार्थ्यांना त्यांच्या मुळ शिक्षणक्रमाचे प्रमाणपत्र मिळेल. (प्रमाणपत्र व पदविका शिक्षणक्रमाना हा अभ्यासक्रम लागू नाही.)**

कालावधी : हा अभ्यासक्रम पूर्ण करण्याचा कालावधी पदवी स्तरावरील शिक्षणक्रमांना ०३ वर्ष (नियुक्त कालावधी) तर पदव्युत्तर स्तरावरील शिक्षणक्रमासाठी ०२ वर्ष (नियुक्त कालावधी) आहे, तसेच ज्या शिक्षणक्रमाचा कालावधी (ग्रंथालय व महितीशास्त्र पदवी व पदव्युत्तर पदवी शिक्षणक्रम (B.Lib. & I. Sc. & M.Lib. & I.Sc.) एक वर्षाचा असेल त्यांना हा अभ्यासक्रम ०१ वर्षात पूर्ण करावा लागेल तसेच B.C.A सारख्या शिक्षणक्रमास direct दुसऱ्या वर्ष्यास प्रवेश घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांना ०२ वर्षात पूर्ण करावा लागेल.

शुल्क : सायबर सुरक्षा अभ्यासक्रमाचे शुल्क रु. ५०० आहे. एकदा शुल्क भरल्यानंतर विद्यार्थ्यांकडून सदर अभ्यासक्रम उत्तीर्ण होईपर्यंत त्याच्याकडून कुठलेही शुल्क घेतले जाणार नाही. **(विद्यार्थ्याने प्रवेश केलेल्या मूळ शिक्षणक्रमाच्या व्यतीरिक्त हे शुल्क आहे.)**

नोंदणी : सदर अभ्यासक्रमाला नोंदणी करण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी प्रवेश खाली दिलेल्या लिंकचा उपयोग करून ॲप डाउनलोड करावा व आवश्यक ती माहिती भरून अभ्यासक्रमाचे शुल्क भरावे.

(ॲप डाउनलोड करण्यासाठी विद्यापीठाने खाली दिलेल्या लिंकचा वापर करावा.)

Sr.No.	Mobile O.S	Link
1	Android	https://play.google.com/store/apps/details?id=org.mkcl.ycmoudu
2	IOS	https://apps.apple.com/in/app/ycmou-student/id6475083272

अध्ययन पद्धती : सायबर सुरक्षा अभ्यासक्रम ऑनलाईन पद्धतीचा MOOC (Massive Open Online Course) Yashex या ऑनलाइन प्लॅटफॉर्म (online platform) (https://yashex.mkcl.org/#/) वर उपलब्ध करून देण्यात आलेला आहे. सर्व अध्ययन साहित्य, व्हिडिओ व्याख्याने आणि मूल्यांकन, ऑनलाइन उपलब्ध आहे. हा स्व-अभ्यासक्रम आहे, त्यामुळे विद्यार्थी आपल्या सोयीप्रमाणे शिकू शकतात. त्यासाठी विद्यार्थ्यांना हा अभ्यासक्रम पूर्ण करण्यासाठी वरील दिलेल्या YCMOU Student App मोबाईल application वर नोंदणी केल्यानंतर लॉगीन आयडी (Login ID) व पासवर्ड (Password) विद्यार्थ्यांना इमेल (Email) व लघु संदेश (SMS) द्वारा पाठविण्यात येईल. विद्यार्थ्यांने सदर अभ्यासक्रम ऑनलाईन पद्धतीने पूर्ण करावा.

मूल्यमापन : सायबर सुरक्षा अभ्यासक्रमाची परीक्षा ऑनलाईन पद्धतीने Yashex या ऑनलाईन प्लॅटफॉर्म द्वारा अभ्यासक्रम पूर्ण झाल्यानंतर देता येईल.

परीक्षेचे स्वरूप : परीक्षाही ऑनलाईन -MCQ (Multiple Choice Question) स्वरूपात असेल.

प्रो. माधव पळशीकर
संचालक, संगणकशास्त्र विद्याशाखा
ऑनलाईन लर्निंग

इमरटस प्रोफेसर कविता साळुंके
संचालक, स्कूल ऑफ

सूचना - यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ (YCMOU) लवकरच विद्यार्थ्यांना प्लॅटफॉर्म वापरणे, अभ्यास साहित्याचा वापर करणे आणि परीक्षा कशी द्यायची याबाबत मार्गदर्शन करण्यासाठी एक सादरीकरण (Presentation) विद्यापीठाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करून देण्यात येईल.

9. Regional Centres

01. Amravati
V.M.V. to Walgaon Road, Post V.M.V.,
Amravati 444 604
☎ : (Off.) 0721-2531445/2531210
☎ : (Fax) 0721-2531444

02. Aurangabad
Survey No. 41, Nandanvan Colony,
Chhavani, Aurangabad 431 002
☎ : (Off) 0240-2371066, 2371077
☎ : (Fax) 0240-2371088

03. Mumbai
C/o Jagannath Shankarsheth Municipal
School Building, Nana Chowk,
Grant Road Mumbai 400 007
☎ : (Off) 022-23874180,
23874183, 23874177
☎ : (Fax) 022-23874187

04. Nagpur
Rao Bahadur D. Laxminarayan Bungalow
Law College Campus
Ravinagar Chowk, Nagpur 440 001
☎ : (Off) 0712-2553724/25
☎ : (Fax) 0712-2553725

05. Nashik
Old Municipal Corp. Bldg.
New Pandit Colony
Nashik 422 002
☎ : (Off) 0253-2317063
☎ : (Fax) 0253-2576756

06. Pune
C/o Shahir Annabhau Sathe Prashala Gruha, Sadashiv Peth, Kumthekar Marg
Pune 411 030
☎ : (Off) 020-24457914
☎ : (Fax) 020-24491107

07. Kolhapur
Near Shivaji University Post Office,
Vidyanagar, Kolhapur 416 004
☎ : (Off) 0231-2607022
☎ : (Fax) 0231-2607023

08. Nanded
Swami Ramanand Tirth Marathwada
University Campus, Nanakwadi
kaman, zari road, Vishnuputi,
Nanded 4 31606
Nanded 421 606
☎ : (Off) 02462-229940, 283038
☎ : (Fax) 02462-229950

10. Instructions/Contacts

Sr. No	*Type of Query*	*Whom to Contact?*
1	Academic Matters	Director of School of Commerce & Mgt. YCMOU, Nashik Ph : (0253) 2231477
2	Learner Matters	Regional Director, Concerned Regional Centres
3	Examination Related Matters	Controller of Examination Ph : (0253) 2231479 D. R. Examination Unit-1, Ph : (0253) 2230716
4	Admission Related Matters	1. Director, Learner Services Division Ph : (0253) 2231478 2. Asstt. Registrar, Registration Section Ph : (0253) 2230580 3. Concerned Regional Centres
5	Difficulties in any course, at the study centre	Counsellor, at the study centre
6	Other general difficulties & planning of academic activities, at the study centre	Study Centre Co-ordinator, at the Study centre
7	Serious Difficulties, at the study centre	Study Centre Head/Study Centre Co-ordinator at the study centre
8	Home Assignment	Head, Evaluation Phone : (0253) 2331475

★ Learner is requested to contact only concerned person to whom the query is related.

@ Your Study Centre will not necessarily be your exam centre.

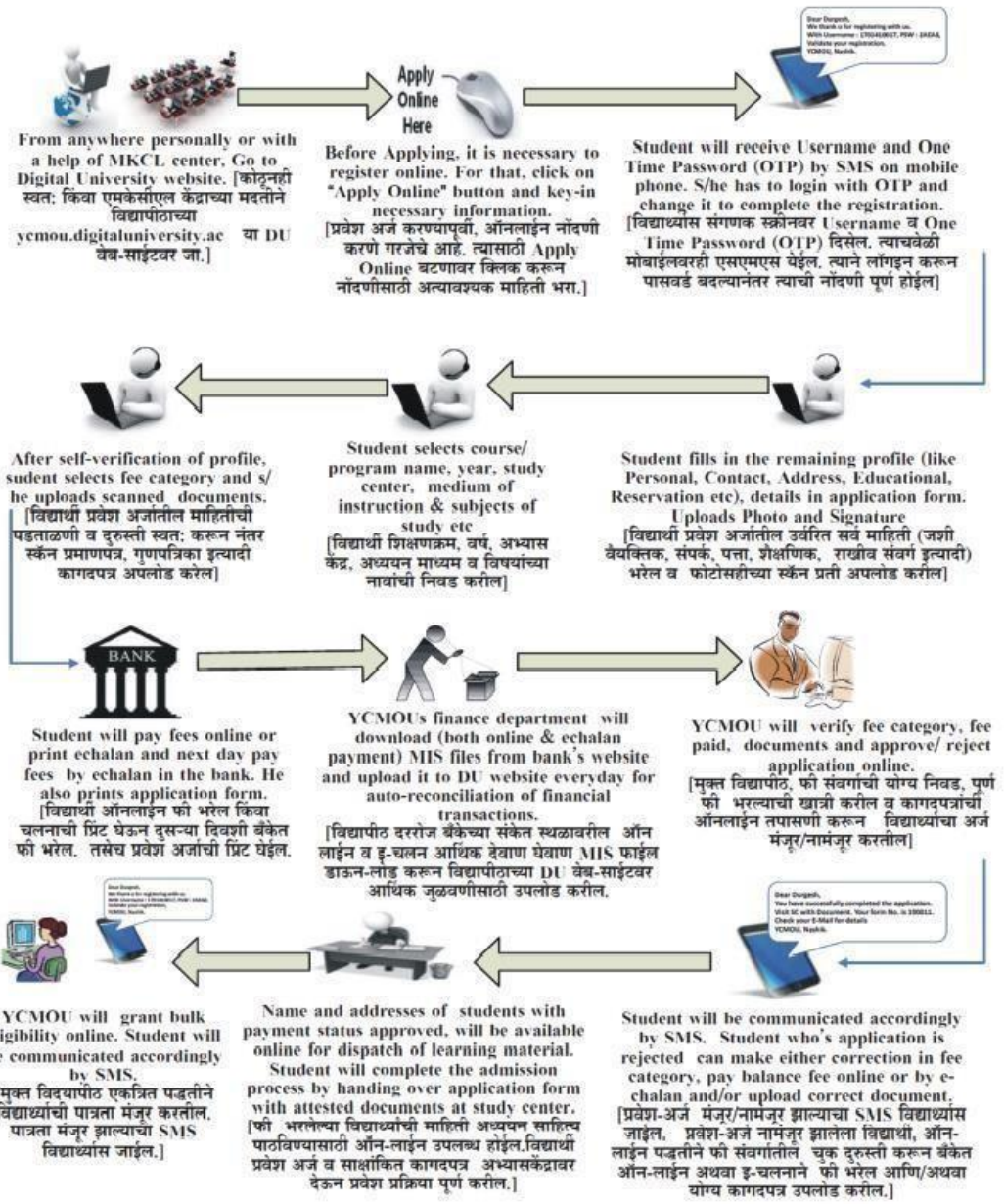
Do not bring mobile phones in the examination hall.

Appendix

Appendix 1: Online Admission Process flow for Candidate not having 16 Digit P.R.N.
Online Admission Process flow for Candidate who already having 16 Digit P.R.N.

Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik
यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

Online Admission Process Flow for Candidate not having 16 Digit P.R.N.
16 अंकी P.R.N. नसलेल्या विद्यार्थ्यांसाठी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रिया

Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक

Online Admission Process Flow for Candidate who already have 16 Digit P.R.N.

ज्या विद्यार्थ्यांकडे 16 अंकी PRN आहे त्या विद्यार्थ्यांसाठी ऑनलाईन प्रवेश प्रक्रिया

From anywhere personally or with a help of MKCL center, Go to Digital University website. [कोठूनही स्वत: किंवा एमकेसीएल केंद्राच्या मदतीने विद्यापीठाच्या ycmou.digitaluniversity.ac या DU वेब-साईटवर जा.]

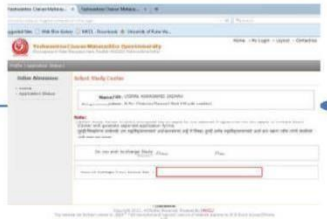
For Admission to second/third year, Click on "Online Application AY2015-16 for students having 16 digit PRN" link. [द्वितीय/तृतीय वर्षाला ऑनलाईन प्रवेश घेण्यासाठी, स्क्रीनवर दिसणाऱ्या 3 पैकी "Online Application AY2015-16 for students having 16 digit PRN" या लिंकवर क्लिक करा]

Login to your account. Use PRN as user ID and birth date as password. [PRN हा युझर आयडी व जन्म तारीख हा पासवर्ड म्हणून वापरून लॉगइन करा.]

To apply for admission, Click on link, "Admission to Second/Third year". [द्वितीय/तृतीय वर्षाला ऑनलाईन प्रवेश घेण्यासाठी, संगणक स्क्रीन admission to Second/Third year या लिंकवर क्लिक करा.]

Student can change & select study center of choice, if S/he desires. [प्रस्तुत स्क्रीन वापरून, इच्छा असल्यास, विद्यार्थी सध्याचे अभ्यास केंद्र बदलू शकतो.]

Select medium of instruction and subjects [अध्ययनाच्या भाषेची व विषयांची निवड येथे करा.]

Select fee category and fee details [फी संबंधी योग्य पर्याय व तपशिलाची निवड येथे करा.]

Select payment mode (online or echalan) [फी बँकेत भरण्याच्या पर्यायाची (डेबिट क्रेडीट कार्ड द्वारे ऑन-लाईन वा इ-चलनाने) निवड येथे करा.]

Pay admission fees online or Print eChalan and Pay Fees in bank next day. Print admission form. [ऑन-लाईन पद्धतीने अथवा चलनाची प्रिंट घेऊन बँकेत दुसऱ्या दिवशी फी भरा. प्रवेश अर्जाची प्रिंट घ्या.]

Everyday YCMOUs finance department will download (both online & echalan payment) MIS file from bank's website and upload it to DU website for auto-reconciliation of financial transactions. [विद्यापीठ दररोज बँकेच्या वेब-साईटवरील ऑनलाईन व इ-चलन आर्थिक देवाण घेवाण MIS फाईल डाऊन-लोड करून DU वेब-साईटवर आर्थिक जुळवणीसाठी उपलोड करील.

YCMOU will verify fee category, fee paid, documents and approve/reject application online. [मुक्त विदयापीठ, फी संवर्गाची योग्य निवड, पूर्ण फी भरल्याची खात्री करील व कागदपत्रांची ऑनलाईन तपासणी करून विद्यार्थ्यांचा अर्ज मंजूर/नामंजूर करतील.]

Student will be communicated accordingly by SMS. Student who's application is rejected can make correction either in fee category, pay balance fee online or by e-chalan and/or upload correct document. [प्रवेश-अर्ज मंजूर/नामंजूर झाल्याचा SMS विद्यार्थ्यास जाईल. प्रवेश-अर्ज नामंजूर झालेला विद्यार्थी, ऑन-लाईन पद्धतीने फी संवर्गातील चुक दुरुस्ती करून बँकेत ऑन-लाईन अथवा इ-चलनाने फी भरेल आणि/अथवा योग्य कागदपत्र उपलोड करील.]

Student will get SMS when admission process is completed. S/he will submit application form with echalan copy to study center. Name and addresses of students with payment status approved, will be available online for dispatch of learning material. [प्रवेश-प्रक्रिया पूर्ण झाल्यावर विद्यार्थ्यास SMS येईल. विद्यार्थी इ-चलनासह प्रवेश अर्ज अभ्यासकेंद्रावर देईल. फी भरल्याची खात्री झालेल्या विद्यार्थ्यांची माहिती अध्ययन साहित्य पाठविण्यासाठी ऑन-लाईन उपलब्ध होईल.]

Candidate/LearnerAgreement at the time of Admission

This is anagreement betweenthe learner or candidate and the YCMOU which is entered into byvirtueofthe candidate for admission clicking on "ACCEPT" buttononthe onlineadmissionportalat the time of admission to a program using online admissionprocess.

In this agreement the term "candidate" is used to mean the person who proposes to take admission to a program in YCMOU and the term "learner" is used to mean a person who has been admittedtoaprogramoftheYCMOUafter fulfilling alltheconditionsthereof.

The candidateundertakes that -

1. He has gone through the prospectus and the on-screen narrations or directions and has sincerely responded to the on-screen directions.
2. He has ensuredthat he is eligibleto theprogram to which he proposes to take admission and that ifit is foundotherwise, (that is, if he is found not to be fulfillingtheconditionsofthe eligibility at any time as per the rules mentioned in the prospectus orthe on-line narrations) his admission will be summarily cancelled and the fees paid to theuniversitywillnot be refunded in part or in full.
3. The information about the medium/mode of delivery of the Study Material (for example printed books, e-books, mobile app, audio/ video material available on internet or through CD/DVD, etc) has been dulystudied by me in the relevant pagesofthe prospectusand I have no objection to the said mode of delivery. He shallnot make anydemands onthe methods or mediumofdeliveryother thanthat mentioned in the prospectus.
4. He shall make any representations to the YCMOU bylogging on as a learner in respect ofanyactivities ofgrievances withina period of thirtydays fromthe date of cause of the grievances or byanemailto the universityat the designated e-mail address.
5. He understands that the University reserves right to make changes in the rules or syllabi or learning materialor anyother policymatter as a matter ofurgencyand that suchchanges in the rules, syllabi or policy matters shall be binding and applicable on him and that he shall not make objections to such changes.
6. He shall not change his mobile number as registeredwiththe Universityduring thetimeof admission to the program.
7. He understands that the University shall levy charges on changes in profiles of the learner, including thephotograph, mobile number, date of birth, etc.
8. He understandsthat in casethe Universitydoes not receive the fees from the Government (in case of Scholarship or Free-ship candidates), the learner maybe barred fromtaking examinations and his results shall not be declared till such time that the fees have been received.
9. He understandsthat anyincorrect or incomplete informationgivenbyhim is liableto cancellation of his admission or withdrawal of degree or diploma awarded to him as and when the university gets to know of such supply of incompleteor incorrect information.
10. He shall visit the University's website (ycmou.digitaluniversity.ac and ycmou.ac.in) regularly and undertake necessary steps for academic and administrative purposes as expected fromhimincluding downloading ofthe examinationhallticket and printing the same.
11. He shallundertake the studies ofthe academic programwith necessaryindustry, discipline and honesty and conduct himself with due dignity and shall do nothing which is unbecoming of a learner of the YCMOU.

Appendix 3: Guidelines for the Assistance Scheme for Economically Weaker Learner

परिशिष्ट ३ : गरीब अध्ययनार्थी साहाय्य योजना नियमावली

१. **नाव :** या योजनेचे नाव गरीब अध्ययनार्थी साहाय्य योजना असे राहील.

२. **व्याप्ती :**

२.१ सदरची गरीब अध्ययनार्थी साहाय्य योजना यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाच्या एका वर्षापेक्षा अधिक कालावधीच्या सर्व शिक्षणक्रमांच्या अध्ययनार्थ्यांना लागू राहील.

२.२ अंध, अपंग, मूकबधिर, कर्णबधिर अध्ययनार्थ्यांसाठी संपूर्ण फी, मार्कांची सवलत व्यवस्थापन मंडळाने घेतलेल्या निर्णयान्वये देय राहील.

२.३ आर्थिक दुर्बल घटकातील अध्ययनार्थ्यांसाठी सदर योजना लागू असेल.

३. **पात्रतेचे निकष :**

३.१ गरीब अध्ययनार्थी साहाय्य योजनेचा लाभ मिळण्यासाठी कुटुंबाच्या वार्षिक उत्पन्नाची कमाल मर्यादा रु. १,००,०००/– राहील.

३.२ तहसिलदाराचे मूळ उत्पन्नाचे प्रमाणपत्र मागील वित्तीय वर्षाचे असावे.

३.३ सदर योजनेचा लाभ देताना संबंधित अध्ययनार्थी मागील शैक्षणिक वर्षाच्या अंतिम परीक्षेत उत्तीर्ण असणे आवश्यक राहील.

३.४ गरीब अध्ययनार्थी सहाय्य योजनेसाठी अध्ययनार्थ्याने मागील वर्षी योजनेचा लाभ घेतला असेल तर सदर अध्ययनार्थी सर्व विषयांत उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे.

३.५ सदर योजनेसाठी पात्र ठरलेल्या अध्ययनार्थ्याने त्याला ज्या शैक्षणिक वर्षासाठी योजनेचा लाभ मंजूर करण्यात आला तो अभ्यासक्रम त्याने / तिने यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठाच्या मान्यताप्राप्त अध्ययन सहाय्यता केंद्रातून पूर्ण करणे आवश्यक आहे. अभ्यासक्रमाचे वर्ष पूर्ण होण्यापूर्वी संबंधित अध्ययनार्थ्याचा प्रवेश कोणत्याही कारणास्तव रद्द झाल्यास विद्यापीठाने प्रदान केलेली रक्कम व प्रमाणपत्र विद्यापीठास परत करण्याची जबाबदारी संबंधित अध्ययनार्थी, अध्ययन सहाय्यता केंद्र व विभागीय केंद्र यांची राहील.

३.६ राज्य शासन / केंद्र शासन यांच्याकडे शिष्यवृत्ती मिळण्यासाठी अर्ज केलेल्या अध्ययनार्थ्यांना सदर योजनेचा लाभ देय नाही.

३.७ रु. ३,०००/– पेक्षा कमी फी असलेल्या शिक्षणक्रमाकरिता ही योजना लागू नाही.

४. **योजनेची गुणांची निकष पद्धत :**

४.१	अध्ययनार्थी शहरी भागातील असल्यास	१ गुण
४.२	अध्ययनार्थी ग्रामीण भागातील असल्यास	२ गुण
४.३	अध्ययनार्थी अतिदुर्गम भागातील असल्यास	३ गुण
४.४	प्रकल्पग्रस्त असल्यास	२ गुण
४.५	खेळाडू असल्यास (विभागीय / राज्य पातळी)	४ गुण
४.६	उत्पन्न मर्यादा रु. ३५०००/– पर्यंत	३ गुण
४.७	उत्पन्न मर्यादा रु. ७००००/– पर्यंत	२ गुण
४.८	उत्पन्न मर्यादा रु. १,००,०००/– पर्यंत	१ गुण

५. **अनुज्ञेय रक्कम :** अनुज्ञेय रक्कम या योजनेसाठी निश्चित केलेल्या निकषांनुसार प्राप्त गुणांच्या आधारे व शिक्षणक्रम पातळीनिहाय ठरविलेल्या रकमेच्या आधारे निश्चित केली जाईल.

५.१ पदविका शिक्षणक्रम : रु. ३,०००/– किंवा शिक्षणक्रमाचे शुल्क यापैकी जे कमी असेल ती रक्कम

५.२ पदवी शिक्षणक्रम : रु. ५,०००/– किंवा शिक्षणक्रमाचे शुल्क यापैकी जे कमी असेल ती रक्कम

५.३ पोस्ट ग्रॅज्युएट डिप्लोमा शिक्षणक्रम : रु. ५,०००/– किंवा शिक्षणक्रमाचे शुल्क यापैकी जे कमी असेल ती रक्कम

५.४ पदव्युत्तर पदवी शिक्षणक्रम : रु. ७,०००/– किंवा शिक्षणक्रमाचे शुल्क यापैकी जे कमी असेल ती रक्कम

५.५ गरीब अध्ययनार्थी साहाय्य निधी योजनेकरिता अर्थसंकल्पातील अंदाजपत्रकीय तरतूद आरक्षण विभागातर्फे त्या–त्या शैक्षणिक वर्षात करण्यात येईल.

५.६ अनुज्ञेय रक्कम उदाहरण दाखल तक्ता :

अ.क्र.	*किमान गुण*	*अनुज्ञेय रकमेचे प्रमाण %*	*डिप्लोमा*	*पदवी / पोस्ट ग्रॅज्युएट डिप्लोमा*	*पोस्ट ग्रॅज्युएट डिग्री*
			रु. ३०००/–	रु. ५०००/–	रू. ७०००/–
१	०२	३०	रु. ९००	रु. १५००	२१००
२	३ ते ५	५०	रु. १५००	रु. २५००	३५००
३	६ च्या पुढे	१००	रु. ३०००	रु. ५०००	७०००

६ गरीब अध्ययनार्थी साहाय्य योजनेअंतर्गत मदत मिळण्यासाठी अर्ज सादर करण्याची पद्धत :

६.१ गरीब अध्ययनार्थी साहाय्य निधी योजनेचा विहित नमुन्यातील अर्ज व आवश्यक सहपत्रे जोडून अध्ययन सहाय्यता केंद्राकडे दिलेल्या मुदतीत सादर करणे आवश्यक राहील.

६.२ अध्ययनार्थ्याने सादर केलेल्या विहित नमुन्यातील अर्जावर अध्ययन सहाय्यता केंद्र प्रमुख / संयोजक यांचा सही व शिक्का असणे बंधनकारक राहील.

६.३ अर्जातील प्रतिज्ञापत्रावर अध्ययनार्थ्यांची सही व राष्ट्रीयीकृत बँकेचा तपशील म्हणजे बँकेचे नाव, शाखा, खाते क्रमांक, आय एफ एस सी (IFSC) कोड या बाबी नोंदवणे आवश्यक आहे.

६.४ मागील वर्षी सदर योजनेचा लाभ घेणाऱ्या अध्ययनार्थ्यांनी मागील वर्षीच्या गुणपत्रिकेची झेरॉक्स प्रत जोडली आहे काय? ते मागील वर्षाच्या परीक्षेत उत्तीर्ण आहेत का? हे अध्ययन सहाय्यता केंद्र प्रमुखांनी पहावे.

६.५ अध्ययन सहाय्यता केंद्रप्रमुखांनी अध्ययनार्थ्यांकडून अर्ज निर्धारित मुदतीत भरून घेऊन विभागीय केंद्रांकडे सादर करावेत.

६.६ अध्ययन सहाय्यता केंद्राने विभागीय केंद्राकडे सादर केलेल्या अर्जाची छाननी वरील निकषांच्या आधारे विभागीय केंद्राने करावी. तसेच विद्यापीठाने दिलेल्या विहित नमुन्यातील माहिती Excel Sheet मध्ये Hard Copy/ Soft Copy तयार करावी.

६.७ शैक्षणिक वर्ष २०१४–१५ मध्ये प्रवेश घेतलेल्या अध्ययनार्थ्यांना पूर्वीच्याच नियमाप्रमाणे गरीब अध्ययनार्थी साहाय्य प्रदान करण्यात येईल.

६.८ शैक्षणिक वर्ष २०१५–१६ पासून प्रवेश घेतलेल्या अध्ययनार्थ्यांना नवीन नियमांच्या आधारे गरीब अध्ययनार्थी साहाय्य योजनेची रक्कम प्रदान करण्यात येईल.

६.९ प्रत्येक शैक्षणिक वर्षात दिनांक १५ ऑक्टोबरपर्यंत अध्ययन सहाय्यता केंद्रांनी गरीब अध्ययनार्थी सहाय्य योजनेचे अर्ज जमा करावेत व विभागीय केंद्रांनी दिनांक १५ नोव्हेंबरपर्यंत सदरचे अर्ज व तक्त्यातील माहिती उपकुलसचिव, आरक्षण कक्ष यांच्याकडे सादर करावी.

६.१० पात्र अध्ययनार्थ्यांना सदर योजनेचा लाभ मंजूर केल्याबाबतची अंतिम यादी जानेवारीमध्ये विद्यापीठाच्या संकेतस्थळावर जाहीर केली जाईल.

Appendix 4: University Grants Commission Resolution (2004)

विश्वविद्यालय अनुदान आयोग
बहादुरशाह जफर मार्ग
नई दिल्ली-११० ००२
UNIVERSITY GRANTS COMMISSION
BAHADURSHAH ZAFAR MARG
NEW DELHI-110002

F1-52/2000(CPP-II) 5 MAY 2004

The Registrar / Director
Of all the Indian Universities
(Deemed, State, Central Universities /
Institutions of National importance)

Subject : Recognition of Degrees awarded by Open Universities.

Sir/Madam,

There are a number of open Universities in the country offering various degrees/diploma through the mode of non-formal education. **The Open Universities have been established in the country by an Act of Parliament or State Legislature in accordance with the provisions contained in Section 2(f) of University Grants Commission Act, 1956. These universities are, therefore, empowered to award degrees in terms of Section 22(1) of the UGC Act, 1956.**

A circular was earlier issued vide UGC letter N.F.1-8/92(CPP) dated February, 1992 mentioning that the Certificate, Diplomas and Degrees awarded by Indira Gandhi National Open University are to be treated equivalent to the corresponding awards of the Universities in the country.

Attention is further invited to UGC circular No.F1-25/93(CPP-II) dated 28th July, 1993 (copy enclosed) for recognition of degrees and diplomas as well as transfer of credit for courses successfully completed by students between the two types of universities so that the mobility of students from Open University stream to traditional Universities is ensured without any difficulty.

The UGC has specified the nomenclature of degrees under Section 22(3) of the UGC Act, 1956 to ensure mandatory requirements viz. minimum essential academic inputs required for awarding such degrees. A copy of Gazette Notification regarding specification of degrees issued vide No.1-52/97(CPP-II) dated 31st January 2004 is enclosed. The details are also given in UGC Web site : www.ugc.ac.in

May, I therefore request you to treat the Degrees / Diploma / Certificates awarded by the Open Universities in conformity with the UGC notification on Specification of Degrees as equivalent to the corresponding awards of the traditional Universities in the country.

Yours faithfully

(Dr. Mrs. Pankaj Mittal)
Joint Secretary

Encl. : As Above
Copy to :

1. The Secretary, Government of India, Ministry of Human Resource Development, Department of Secondary Education and Higher Education, Shastri Bhavan, New Delhi-110001.
2. The Secretary, All Indian Council for Technical Education, I.G. Sports Complex, Indraprastha Estate, New Delhi
3. The Secretary, Association of Indian Universities (AIU), 16, Comrade Inderjit Gupta Marg, New Delhi -110002.
4. The Secretary, National Council for Teacher Education, I.G. Stadium, I. P. Estate, New Delhi-110002.
5. The Director of Distance Education Council, IGNOU Campus, Maidan Garhi, New Delhi-110068.
6. The Vice-Chancellor, Indira Gandhi National Open University, Maidan Garhi, New Delhi-110068.
7. The Vice-Chancellor, Dr. B. R. Ambedkar Open University, Road, No. 46, Jubilee Hills, Hyderabad (AP)
8. The Vice-Chancellor, Nalanda Open University, West Gandhi Maidan, Patna-800001 (Bihar)
9. The Vice-Chancellor, Dr. Babasaheb Ambedkar Open University, Shahigaug, Ahmedabad-380003 (Gujarat)
10. The Vice-Chancellor, Karnataka State Open University, Manasagangotri, Mysore-570006 (Karnataka)
11. The Vice-Chancellor, Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik-422222 (Maharashtra)
12. The Vice-Chancellor, Kota Open University, Vardhaman Mahaveer Open University, Kota-324010 (Rajasthan)
13. The Vice-Chancellor, Netaji Subhash Open University, Kolkata-700020 (West Bengal)
14. The Vice-Chancellor, Madhya Pradesh Bhoj (Open) University, Bhopal-462016 (M.P.)

(V.K. Jaiswal)
Under Secretary

Appendix 5: G.R. of Equivalency for 10th and 12th

परिशिष्ट ५ : G.R. of equivalency to 10th and 12th

यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ, नाशिक व
राष्ट्रीय मुक्त विद्यालय शिक्षण संस्था, नवी दिल्ली यांची
प्रमाणपत्रे शासनसेवेसाठी समकक्ष म्हणून विचारात घेण्याबाबत

महाराष्ट्र शासन
सामान्य प्रशासन विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : आरजीडी-१५११/प्र.क्र.८९/१३,
मंत्रालय, विस्तार इमारत, मुंबई-४०००३२
दिनांक : २० मे, २०११.

वाचा

१) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक : आरजीडी-१३९८/प्र.क्र.६७/९८/१३, दिनांक १० डिसेंबर, १९९८.
२) शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक : आरजीडी-१३०५/प्र.क्र.२४/२००५/१३, दिनांक १२ डिसेंबर, २००६.

शासन निर्णय :

यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठ, नाशिक येथून प्राप्त केलेली शैक्षणिक अर्हता शासकीय सेवेतील नियुक्तीसाठी ग्राह्य धरण्याबाबत सर्वसाधारण सूचना निर्गमित करण्याचे निदेश मा. महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधीकरण, मुंबई यांनी श्री. राजेंद्र घुणकीकर विरुद्ध महाराष्ट्र शासन (मूळ अर्ज क्र. ६७०/२००८) वर दिले आहेत. त्यावर, शासनाने घेतलेल्या निर्णयानुसार यासंदर्भात खालीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत.

१. ''ज्या पदांच्या सेवाप्रवेश नियमात १० वी/१२ वी (माध्यमिक/उच्च माध्यमिक) परीक्षा उत्तीर्ण असणे अशी किमान अर्हता विहित केलेली असेल त्या बाबतीत, महाराष्ट्र राज्य शिक्षण मंडळाची माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शालांत परीक्षा उत्तीर्ण नसलेला मात्र, यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठाची पूर्व परीक्षा उत्तीर्ण होऊन पदवी परीक्षेचे प्रथम वर्ष उत्तीर्ण झालेला **वा** यशवंतराव चव्हाण मुक्त विद्यापीठातून पदवी धारण केलेला उमेदवार पात्र समजण्यात यावा.''

२. बृहन्मुंबईतील लिपिक-टंकलेखक पदावरील नियुक्तीसाठी विहित करण्यात आलेल्या सेवाप्रवेश नियमातील २ (इ) मध्ये ''महाराष्ट्र माध्यमिक व उच्च माध्यमिक मंडळाने नियंत्रित केलेली माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा आणि या परीक्षेस समकक्ष घोषित केलेल्या इतर परीक्षा अंतर्भूत असल्याचे नमूद केले आहे.'' तसेच, उमेदवारांकडे महाराष्ट्र राज्यातील अधिवास प्रमाणपत्र असणेही आवश्यक आहे. राष्ट्रीय मुक्त विद्यालय शिक्षण संस्थान, नवी दिल्ली या विद्यालयाची माध्यमिक शालांत परीक्षा उत्तीर्ण केलेल्या एका उमेदवाराने महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकारणाकडे दाखल केलेल्या प्रकरणात (मूळ अर्ज क्रमांक २०४/२०१०) राज्य शासनाने लवकरात लवकर निर्णय घ्यावा, असे आदेश दिले आहेत. केंद्र शासनाने कायद्यान्वये स्थापन केलेल्या राष्ट्रीय मुक्त विद्यालय शिक्षण संस्था, नवी दिल्ली (National Institution of Open Schooling, New Delhi) या विद्यालयाची माध्यमिक शालांत परीक्षा (किमान ५ विषयांसह) उत्तीर्ण केलेल्या उमेदवारांना शालेय शिक्षण विभागाने अकरावी प्रवेशासाठी पात्र ठरविले आहे. मात्र, शासन सेवेतील नियुक्तीसंदर्भात समकक्षतेबाबत कोणतेही आदेश नाहीत. केंद्रिय मनुष्यबळ विकास मंत्रालयाने सर्व राज्यांना, राष्ट्रीय मुक्त विद्यालय शिक्षण संस्था, नवी दिल्ली (National Institute of Open Schooling, New Delhi) यांच्याकडून दिली जाणारी प्रमाणपत्रे उच्च शिक्षण व नोकरीसाठी (Employment) ग्राह्य (समकक्ष) धरण्याबाबत कळविले आहे. ही बाब विचारात घेऊन, राष्ट्रीय मुक्त विद्यालय शिक्षण संस्था, नवी दिल्ली यांच्यामार्फत माध्यमिक शालांत परीक्षेबाबत दिलेले प्रमाणपत्र, माध्यमिक शालांत परीक्षा अशी अर्हता असलेल्या पदांवर नियुक्तीसाठी ग्राह्य धरण्याची बाब देखील शासनाच्या विचाराधीन होती. त्यावर, शासनाने घेतलेल्या निर्णयानुसार यासंदर्भात खालीलप्रमाणे सूचना देण्यात येत आहेत.

''राष्ट्रीय मुक्त विद्यालय संस्था, नवी दिल्ली यांची (मराठी व इंग्रजीसह किमान ५ विषयांसह) शालांत परीक्षा उत्तीर्ण झालेल्या व सदर प्रमाणपत्र (Secondary School Examination Certificate) धारण करणाऱ्या उमेदवारांनी, राज्य शासन सेवेमध्ये ज्या ज्या ठिकाणी माध्यमिक शालांत प्रमाणपत्र परीक्षा उत्तीर्ण अशी अर्हता विहित केली असेल त्या त्या ठिकाणी शासन सेवेसाठी शालांत परीक्षा समकक्ष पात्रता आपोआप धारण केली आहे असे समजण्यात यावे.''

३. त्यानुसार, सर्व नियुक्ती प्राधिकारी यांनी कार्यवाही करावी. हे आदेश या आदेशाच्या दिनांकापासून तात्काळ अंमलात येतील.

४. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २०११०५२०१३५१०४००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(बा. वि. निकम)
अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

Guidelines for Pursuing Two Academic Programmes Simultaneously

Guidelines

1. A student can pursue two full time academic programmes in physical mode provided that in such cases, class timings for one programme do not overlap with the class timings of the other programme.
2. A student can pursue two academic programmes, one in full time physical mode and another in Open and Distance Learning (ODL)/Online mode; or up to two ODL/Online programmes simultaneously.
3. Degree or diploma programmes under ODL/Online mode shall be pursued with only such HEIs which are recognized by UGC/Statutory Council/Govt. of India for running such programmes.
4. Degree or diploma programmes under these guidelines shall be governed by the Regulations notified by the UGC and also the respective statutory/professional councils, wherever applicable.
5. These guidelines shall come into effect from the date of their notification by the UGC. No retrospective benefit can be claimed by the students who have already done two academic programmes simultaneously prior to the notification of these guidelines.

The above guidelines shall be applicable only to the students pursuing academic programmes other than Ph.D. programme.

Based on the above guidelines, the universities can devise mechanisms, through their statutory bodies, for allowing their students to pursue two academic programmes simultaneously as mentioned above.

https://www.ugc.gov.in/pdfnews/5729348_Guidelines-for-pursuing-two-academic-programmes-simultaneously.pdf

Appendix - 7 : G.R. of Equivalency and Approval of State Govt. of Maharashtra for Degree's and Diploma's of Open Universities

मुक्त विद्यापीठाच्या पदव्यांना समकक्षता व शासनमान्यता

(१) अन्य विद्यापीठांच्या पदवीशी समकक्षता

मा. शिक्षण संचालक (उच्च शिक्षण) महाराष्ट्र राज्य यांच्या पत्र क्र. समक (उ. शि.)/१०९४/३२८६१/मवि-१, दि. ३० ऑक्टोबर १९९५ च्या पत्रान्वये 'केंद्रीय किंवा राज्य विधिमंडळाने अधिनियमाद्वारे भारतातील विद्यापीठाने दिलेली पदवी/पदविका आणि संसदेने अधिनियमाद्वारे इतर शैक्षणिक संस्था प्रस्तावित केलेल्या आहेत किंवा विद्यापीठ अनुदान आयोग अधिनियम (१९५६) मधील कलम क्र. ३ अन्वये मानीव विद्यापीठे घोषित केली आहेत अशांच्या बाबतीत पदवी किंवा पदविका मान्यता देण्याबाबतचे औपचारिक आदेश विद्यापीठाने काढण्याची आवश्यकता नाही'.

यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ हे महाराष्ट्र राज्याच्या विधिमंडळाने अधिनियमाद्वारे (कायदा क्र. २०/१९८९) स्थापन केलेले विद्यापीठ असून त्यास विद्यापीठ अनुदान आयोगाचीही मान्यता आहे. **त्यामुळे या विद्यापीठाची पदवी इतर विद्यापीठांच्या पदवीशी समकक्ष आहे.**

(२) विद्यापीठ अनुदान आयोगाची मान्यता

विद्यापीठ अनुदान आयोग, नवी दिल्ली यांनी त्यांचे पत्र क्र. F/S-15/89 (CPP-I) दि. ८ डिसेंबर १९९२ नुसार विद्यापीठ अनुदान आयोगाच्या १९५६ च्या कायद्यातील कलम १२-बी अन्वये यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठास मान्यता दिली आहे.

(३) महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाची मान्यता

उपसचिव व परीक्षा नियंत्रक, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई यांच्या पत्र क्र. १४७७ (१७/१९९४/कक्ष) **दि. १७ फेब्रुवारी १९९४ च्या पत्रातील मान्यतेसंबंधीचा मजकूर - 'यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ हे संविधिमान्य (Statutory) असल्यामुळे आपल्या विद्यापीठाच्या पदवीधर** अध्ययनार्थ्यांकडून **आलेले अर्ज देखील इतर मान्यताप्राप्त विद्यापीठांच्या पदवीधर उमेदवारांकडून आलेल्या अर्जांप्रमाणेच आयोगाकडून विचारात घेतले जातील'**

मुक्त विद्यापीठाच्या पदवी/पदविकांना महाराष्ट्र शासन मान्यता

विद्यापीठ अनुदान आयोगाने मान्यता दिलेली विद्यापीठे

राज्य सेवेतील पदासांठी पदवी/पदविकास मान्यता

महाराष्ट्र शासन

सामान्य प्रशासन विभाग

शासन निर्णय : क्रमांक आरजीडी-१३९४/प्र.क्र. २१/९४/१३,मंत्रालय, मुंबई ४०००३२, दिनांक ८ मार्च १९९५

वाचा : (१) सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक आरजीडी-१०६१/१८९६७/११४ - जे दिनांक २१ ऑगस्ट १९६९

शासन निर्णय : महाराष्ट्र लोक सेवा आयोगाशी विचार विनिमय करून उपरोक्त दिनांक २१ ऑगस्ट १९६९ च्या आदेशाद्वारे असा निर्णय घेण्यात आला होता की, केंद्र अथवा राज्य विधिमंडळाच्या अधिनियमाद्वारे स्थापित झालेली विद्यापीठे, संसदेच्या अधिनियमाद्वारे स्थापन झालेल्या इतर शैक्षणिक संस्था, किंवा विद्यापीठ अनुदान आयोग अधिनियम, १९५६ च्या अंतर्गत भाग ३ अन्वये जाहीर झालेली मानवी विद्यापीठे यांनी प्रदान केलेल्या पदव्या / पदविका तसेच भारतीय वैद्यकीय मंडळ अधिनियम, १९५६ च्या परिशिष्टांमध्ये अंतर्भूत केलेल्या वैद्यकीय व संलग्न विषयामधील पदव्या यांना शासकीय महाविद्यालयातील अध्यापकीय पदे वगळता, **राज्यातील सेवा व पदांवरील भरतीसाठी आपोआप मान्यता प्राप्त झाली असल्याचे समजण्यात यावे.**

(२) सदर आदेशासोबत विद्यापीठ अनुदान आयोगाने मान्यता दिलेल्या वैधानिक विद्यापीठे व संस्थांची यादी जोडण्यात आली होती. आयोग मान्यताप्राप्त विद्यापीठे व संस्था यांची अद्ययावत यादी आता या आदेशासोबत जोडण्यात आली आहे. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्रमांक आरजीडी - १०६१/१८९६७/९१४/जे दिनांक २१ ऑगस्ट १९६९ मध्ये नमूद केलेल्या आणि वर परिच्छेद १ मध्ये उद्धृत केलेल्या हेतूसाठी सदर सर्व विद्यापीठे/संस्था यांनी प्रदान केलेल्या पदवी/पदविकांना आपोआप मान्यता देण्यात आल्याचे समजण्यात यावे.

महाराष्ट्रचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने

दा. र. राणे

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रति,

(१) राज्यपालांचे सचिव
(२) मुख्य मंत्र्यांचे सचिव
(३) सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
(४) महालेखापाल, महाराष्ट्र-१, मुंबई
(५) महालेखापाल, महाराष्ट्र -२, मुंबई
(६) निवासी लेखा परीक्षा अधिकारी, मुंबई
(७) अभिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
(८) प्रबंधक, उच्च न्यायालय (मूळ न्याय शाखा), मुंबई
(९) प्रबंधक, उच्च न्यायालय (अपील शाखा), मुंबई
(१०) प्रबंधक, लोक आयुक्त व उप लोक आयुक्त यांचे कार्यालय, मुंबई
(११) सर्व मंत्रालयीन शिक्षण
(१२) मंत्रालयीन विभागांच्या नियंत्रणांच्या नियंत्रणाखालील सर्व विभाग प्रमुख व कार्यालय प्रमुख
(१३) अवर सचिव, भारत सरकार, शिक्षण मंत्रालय, नवी दिल्ली
(१४) निवड नस्ती

वाचा : महाराष्ट्र शासनाच्या उपरोक्त शासन निर्णय क्रमांक आर.जी.डी. १३९४/प्र.क्र.२१/९४/१३ मंत्रालय, मुंबई. दिनांक ८ मार्च १९९५ च्या सोबत जोडलेल्या यादीमध्ये यशवंतराव चव्हाण महाराष्ट्र मुक्त विद्यापीठ, नाशिक यांची अनुक्रमांक १४६ वर नोंद करण्यात आलेली आहे.

Appendix 8: Letter of Recognition from UGC

APPENDIX 1.1 : LETTER OF RECOGNITION FROM UGC

UNIVERSITY GRANTS COMMISSION
BAHADUR SHAH ZAFAR MARG
NEW DELHI-110002.

NO. F.5-15/89 (OPP-I) December, 1992

The Secretary
Govt. of Maharashtra
Higher and Technical
Education and Employment Deptt.
Mantralaya Annexe
Bombay- 400032

Sub : Recognition of Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik for Central assistance under Section 12-B of the UGC Act, 1956.

Sir,

With reference to the correspondence resting with your letter No. MOU/ 63003 (241/92) UNI dated 11th November, 1992 on the above subject, I am to say that the University Grants Commission has agreed to declare the Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University Nashik established under Maharashtra State Act No. XX of 1989, fit to receive Central assistance for all purposes including Institutional development in terms of the rules framed under Section 12-B of the UGC Act, 1956.

The receipt of the letter may please be acknowledged.

Yours faithfully,

Sd/xxx
(I J GUPTA)
JOINT SECRETARY

Copy to: -

1. The Vice - Chancellor, Yashwantrao Chavan Maharashtra Open University, Nashik-422005.
2. Secretary to the Govt. of India, Ministry of Human Resource Development (Deptt. of Education) New Delhi.
3. The Registrar, Indira Gandhi National Open University, Maidan Garhi, New Delhi- 110068.
4. The Secretary, Association of Indian Universities, 16, Kotla Marg, New Delhi- 110002.
5. Desk Officer (Meeting) / S.O.FD-III/S.O.SU-II/S.S.O.-I, Stat, U.G.C. New Delhi.
6. All Officers /Sections, UGC New Delhi.

Sd/-
(D. D. Mehta)
SECTION OFFICER

Appendix 9: Learner Assistance and Learner Welfare Scheme

परिशिष्ट ९ : विद्यार्थी सहायता आणि विद्यार्थी कल्याण योजना

■ अध्ययनार्थी सहायता

अल्प उत्पन्न गटातल्या हुशार अध्ययनार्थ्यांसाठी अध्ययनार्थी साहाय्य योजना विद्यापीठातर्फे राबविली जाते. त्यासाठी विद्यापीठाने १५ लाखांची तरतूद केली आहे. या योजनेखाली आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल अध्ययनार्थ्यांनी प्रवेश घेतलेल्या शिक्षणक्रमासाठी असलेल्या शुल्कात सवलत देण्यात येते. त्यासाठी विद्यापीठाने विहित नमुना विकसित केला असून योग्य पात्रताधारक विद्यार्थ्यांना प्रवेश शुल्कात सवलत देण्यात येते.

■ अध्ययनार्थी कल्याण योजना

अध्ययनार्थ्यांच्या सर्वांगीण व्यक्तिमत्त्व विकासासाठी दरवर्षी क्रीडा व युवक महोत्सवांचे आयोजन करण्यात येते. तसेच अध्ययनार्थ्यांमधील संशोधन प्रवृत्तीला प्रोत्साहन देण्यासाठी आविष्कार ही संशोधनात्मक स्पर्धाही घेण्यात येत असते.

■ क्रीडा महोत्सव

विद्यापीठाच्या अध्ययनार्थ्यांना खेळाचे मैदान मिळावे म्हणून विद्यापीठाने विभागीय व विद्यापीठ पातळीवर क्रीडा स्पर्धा सुरू केल्या आहेत. यातून खेळाडूंना राज्य व राष्ट्रीय स्तरावरील क्रीडा स्पर्धेत भाग घेता येतो. मा. राज्यपालांच्या कार्यालयाकडून आयोजित केल्या जाणाऱ्या आंतरविद्यापीठीय अश्वमेध व ए. आय. यू. च्या क्रीडास्पर्धेतही खेळाडूंना भाग घेता येतो.

■ युवक महोत्सव

विद्यापीठाच्या कलावंत अध्ययनार्थ्यांना त्यांच्या कलागुणांचे प्रदर्शन करता यावे म्हणून विद्यापीठाने विभागीय व केंद्रीय स्तरावर युवक महोत्सव सुरू केला आहे. यात वक्तृत्व स्पर्धा, एकांकिका, नृत्य संगीत, गायन यांसारख्या स्पर्धा घेण्यात येतात. मा. राज्यपालांच्या कार्यालयाकडून आयोजित केल्या जाणाऱ्या इंद्रधनुष्य व ए.आय.यू. (भारतीय विद्यापीठ संघ) यांच्यातर्फे घेण्यात येणाऱ्या राष्ट्रीय युवक महोत्सवात कलावंत विद्यार्थ्यांना सहभाग घेता येतो.

■ आविष्कार

विद्यापीठ स्तरावरील अध्ययनार्थ्यांमधील संशोधन प्रवृत्तीला प्रोत्साहन देण्यासाठी मा. राज्यपाल यांच्या कार्यालयातर्फे दरवर्षी आविष्कार ही संशोधनात्मक स्पर्धा घेण्यात येते. या आंतरविद्यापीठीय संशोधन महोत्सवातही मुक्त विद्यापीठाच्या विद्यार्थ्यांना भाग घेता येतो.

■ संवाद पत्रिका

राज्यभर पसरलेल्या मुक्त विद्यापीठाच्या अध्ययनार्थ्यांशी संपर्क साधण्यासाठी मुक्त विद्यापीठ संवादपत्रिका हे मासिक प्रकाशित केले जाते. अध्ययनार्थ्यांना उपयुक्त माहिती लेख, सूचना यांचा यात समावेश असतो. अध्ययनार्थ्यांमधील अभ्यासाची प्रेरणा व दूरशिक्षणाबाबत जागरूकता वाढविण्याचे कार्य ही पत्रिका करत असते. सदर संवाद पत्रिका वेबसाईटवर वाचण्यासाठी उपलब्ध असेल.

■ आभासी वर्ग

अध्ययनार्थ्यांना उपग्रहाच्या माध्यमातून शिक्षण घेणे शक्य व्हावे म्हणून विद्यापीठाने अहमदाबाद येथील भारत सरकारच्या भारतीय अंतरिक्ष अनुसंधान संघटन (इस्रो) या संस्थेच्या मदतीने एज्युसॅट या उपग्रह वाहिनीद्वारा (सॅटेलाईट चॅनल) दूरशिक्षणाचा प्रकल्प सुरू केला आहे. या प्रकल्पांतर्गत राज्यात एकूण ४० व्हर्च्युअल लर्निंग सेंटर कार्यान्वित केलेली आहेत. याद्वारे थेट संपर्कसत्रे घेण्यात येतात.

■ राष्ट्रीय सेवा योजना

पारंपरिक विद्यापीठांप्रमाणेच मुक्त विद्यापीठाच्या अध्ययनार्थ्यांसाठी राष्ट्रीय सेवा योजना सुरू करण्यात आली आहे.

खालील संवर्गातील विद्यार्थ्यांना शुल्कात सवलत दिली जाते.

(१) अंध, अपंग, मूक-बधिर, कर्णबधिर अध्ययनार्थी (पाहा परिशिष्ट ३)

(२) विद्यापीठातील नियमित वेतनश्रेणीत कार्यरत सेवक व त्यांचे परिवारजन (स्वतः, पत्नी/पती, दोन पेक्षा अधिक नाही इतके अवलंबून असलेले अपत्य)

(३) मागासवर्गीय (शासनाच्या नियमाच्या अधीन) अध्ययनार्थी.

वरील संवर्गातील उमेदवारांनी संपूर्ण शिक्षणक्रम शुल्क भरून प्रवेश घ्यावा. त्यानंतर विद्यापीठ / शासनाच्या नियमाप्रमाणे शुल्क सवलतीची प्रक्रिया पूर्ण करावी. विद्यापीठ / शासनाच्या नियमाप्रमाणे शुल्काचा परतावा संबंधितांना देण्यात येईल.

Appendix 10: Learner Corner

Admission And Examination Services

(Visitors Count - 339512)

Admission Regarding Services	विद्यार्थी प्रवेशविषयक सेवा, सेवाशुल्क आणि सेवा प्राप्त करण्यासाठी करावयाच्या प्रक्रियाबाबतच्या माहितीचे सूचनापत्र (Uploaded on 23/05/2023)	Click Here
Services Information	Student Helpline related to Admissions, Examinations and other services require for the Students	Click Here
Sr. No.	**Service Description**	**For Using this**
1	परीक्षाविषयक विविध सेवा शुल्कांचे पेमेंट ऑनलाईन पद्धतीने करण्याबाबतचे सूचनापत्र (Uploaded on 20/04/2023) (Uploaded on 03/06/2023)	Click Here
2	How to generate your ACADEMIC BANK OF CREDITS (ABC) Account of Digilocker Portal - Vedio Presentation (Uploaded on 22/10/2022)	Click Here
3	How to generate your ACADEMIC BANK OF CREDITS (ABC) Account of Digilocker Portal : PDF Presentation (Uploaded on 22/10/2022)	Click Here
4	CGPA To Percentage Equivalence calculation Formula	Click Here
5	ऑनलाईन मायग्रेशन सुविधेबाबत विद्यार्थ्यांसाठी सूचनापत्र (Uploaded on 24/09/2021) (Revised on 31/12/2022)	Click Here
6	परीक्षा विभागातील परीक्षा-युनिट १ अंतर्गत असणाऱ्या शिक्षणक्रमांची यादी (Uploaded on 06/08/2021)	Click Here
7	परीक्षा विभागातील परीक्षा-युनिट २ अंतर्गत असणाऱ्या शिक्षणक्रमांची यादी (Uploaded on 06/08/2021)	Click Here
8	परीक्षा विभागातील परीक्षा-युनिट ३ अंतर्गत असणाऱ्या शिक्षणक्रमांची यादी (Uploaded on 06/08/2021)	Click Here
9	परीक्षा विभागातील युनिटनिहाय कामकाज आणि संपर्काचा तपशील (Uploaded on 06/08/2021)	Click Here
10	महाराष्ट्र लोकसेवा हक्क अधिनियम अंतर्गत सेवा देण्याबाबत सूचनापत्र (Uploaded on 5/4/2021)	Click Here
11	About validity of YCMOU Passing certificate (उत्तीर्णता प्रमाणपत्राच्या वैधतेबाबत) (Uploaded on 09/01/2021)	Click Here
12	खालील Services साठी सुधारीत दरपत्रक	Click Here
13	**Examination / Result - Grievances** (परीक्षा / निकाल - तक्रारी)	**Click Here**
14	**MIGRATION**	**Click Here**
15	**TRANSCRIPT**	**Click Here**
16	**VERIFICATION OF MARKS**	**Click Here**
17	**SCAN COPY OF ANSWER BOOK**	**Click Here**
18	**REVALUATION OF ANSWER BOOK**	**Click Here**
18	**DOCUMENT VERIFICATION**	**Click Here**